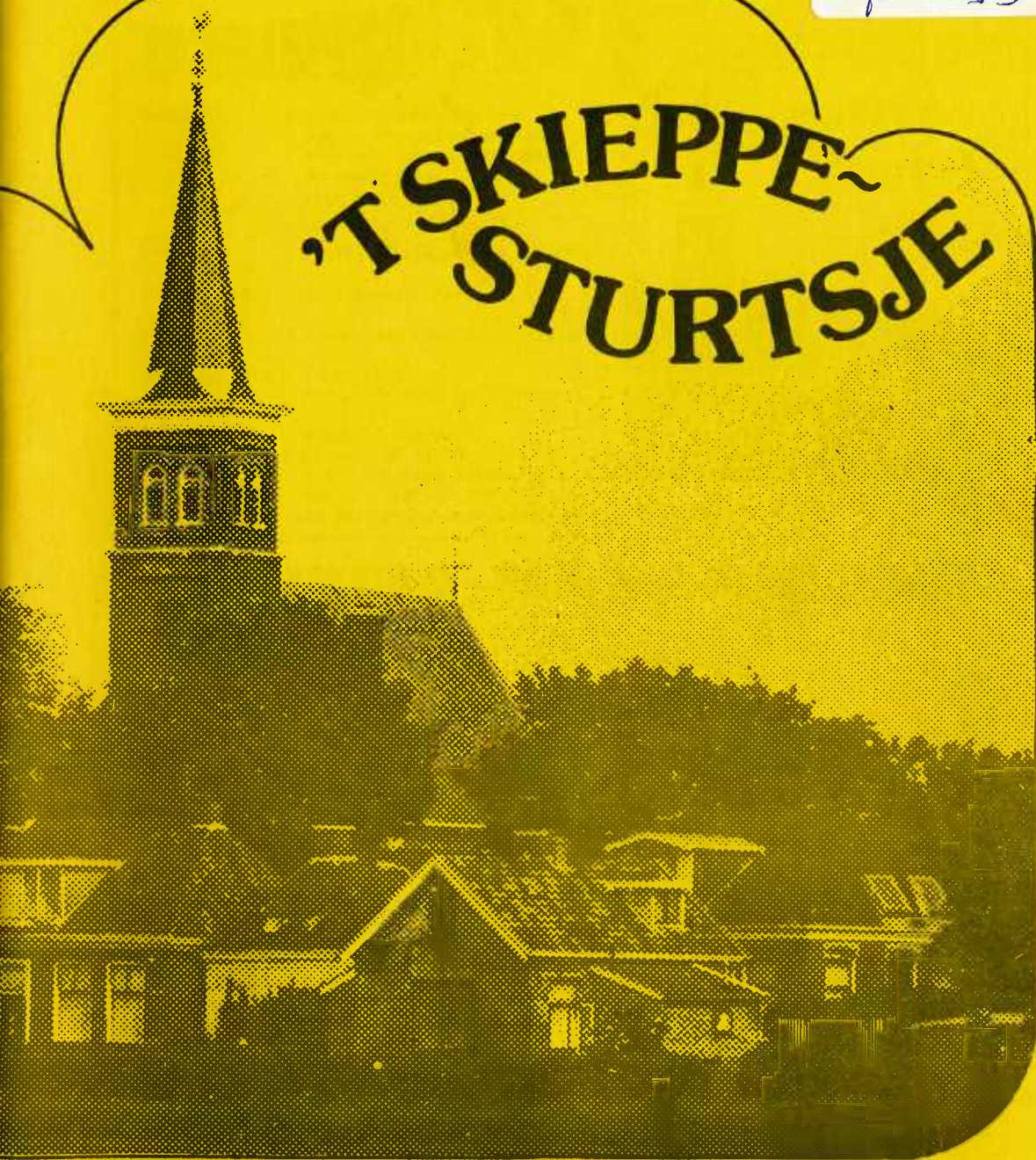

17-4-'93

'T SKIEPPE- STURTSJE

doarpskrante fan tsjerkwert e.o.

~~COLLEGE~~

IT SKIEPPESTURTSJE

Redaksje : Ineke Feenstra-Sybesma
Sytske Dijkstra-Bouwhuis
Richtsje Speerstra-Bakker
Gerben Wijnja
Joop Nota

Typiste : Gjetje Dijkstra-Van der Veen

Stinsilwurk : Henk van der Zee

Omslach : Albert van Lingen Jr., Wergea

Redaksje-adres: Ineke Feenstra
Singel 2, 8765 LL Tsjerkwert

Bankrelasje : Rabobank Boalsert
Gironr. 85.68.29
t.n.v. Rabobank Bolsward
Rek.nr. 3087.56.800 t.g.v.
It Skieppesturtsje, Tsjerkwert

17e jiergong
nû. 4. 10.1993

doarpskrante fan tsjerkwert e.o.

FOARWURD FAN DE REDAKSJE

Achte Skieppesturtlêzers,

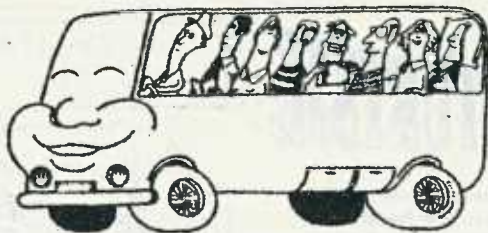
It is jim grif net ûntgien dat de Skieppesturt letter is as oare jierren.

De lêste kear ha we safolle mooglik nijs byelkoar harke en we fûnen dat der fuort nei de fakânsje net wer in krantsje ferskine hoegde, omdat der dan oer it ferieningswurk noch net it measte bekend is.

We kinne jim diz'kear lykwols wer in krante fol nijs oanbiede.

Wat de ferienings oanbelanget: Jo kinne wer yn Tsjerkwert terjochte om in kaartsje te lizzen, in baltsje te stjitten, jo stim te ferheffen, in marske te blazen of jo spieren te sterkjen. Dit alles yn in ûntspannen sfear en men kin moai de ôfrûne simmer nochris oereidzje.

Oer ien ding kinne we it iens wêze: Simmer '93 wie fierste wiet en te ûnlich.

In protte fakânsjegongers sochten dan ek yn in oar lân harren heil.

De measte boeren kamen lykwols net iens oan fakânsje ta, der koe de hiele simmer oan ien tried wei kuild wurde. De kuilbulten lizze dan ek wer rûnom de pleatsen te wachtsjen om oansprutsen te wurden. De earsten binne al wer iepen, want de moaie nei-simmer wêr't elkenien sa op hope hie bliuwt út. Sille we dan mar hoopje op in âlderwetske Fryske winter mei in protte moai, swart, glêd iis en in tsjok pak wite snie?

De froulju fan "Martha Maria" ha 2 jier lang truien, sjalen, wanten, mûtsen en sokken breide, lit de winter dus mar komme!

Op 20 oktober wurdt der in bazar hâlden, jo kinne dan alfêst wat foarrie ynslaan.

Ek aksje op it trajekt "brêge fan Panhuyskanaal-Ymswâldsterôfslach." Dit yn it ramt fan de lânnynrjochting Wûnseradiel-Súd.

Jeh. en Sytske krije in ferkearsplein foar de ruten en de oare bewenners fan de Boalserterdyk moatte in strypke fan harren tûn misse foar de nei oan te lizzen paralleldyk; de Ymswâldsterhoeke kriget in ynfoechstrook.

Lit ús hoopje dat hjirmei it oantal ferkearsûngemakken danich weromrinne sil.

Fansels is der wol mear nijs, mar hjir woe ik it mar by litte.

Rixt.

BERICHTEN VAN DE DORPSOMROEPER

Ook dit jaar bleven mijn aktiviteiten niet tot eigen dorp beperkt. Ik nam deel aan een 6-tal concoursen voor stads- en dorpsomroepers en wel in Almelo, Alphen a.d. Maas, Emmen, IJlst, Oud Beyerland en Enkhuizen. Ook dit jaar weer een rondgang vanwege de Boerenbruiloft in Joure.

3 dagen later hoorden de mensen in Driesum en Wouterswoude mijn roep vanwege de braderie aldaar.

En waar boven de kerkdeuren van de kerk aldaar stonden de woorden van Ps. 20:8 het volgende:

Dezen vermelden van wagens en paarden, maar wij zullen vermelden van de naam der Heren onzes God.

Ook in de julimaand zag een bewoner van de Sylroede die van zijn legerstede opstond en door het raam keek Abraham op de stoel zitten in zijn tuin.

De maand juli was weinig zomers te nat te koud en te somber.

Augustusmaand oftewel de oogstmaand of.....vakantie-maand. De zomerse volksverhuizing die vakantie heet. Door berg en dal klinkt voor een enkeling misschien nog hoorngeschal maar de meesten zijn weer thuis. Geachte lezers! Ik hoop dat u allen zeer voldaan in uw vertrouwde omgeving terug keerde!

Ook al weer jaren geleden meenden de mensen uit het westen des lands dat ze hun tweede huis hier op het platteland moesten kopen en ook velen van hun deden dat! En in de zomermaanden daar dan ook veel vertoefden met veel genoegten! Maar..... na de zomermaanden kwamen de herfst en wintermaanden en deze lieden schrokken er nog al eens van vooral van de kou en verlatenheid. Inmiddels is deze Exodus ook al weer enigzins verleden tijd.

Evenals de tijd van het huiselijk geschaard om het harmonium en dan de bekende liederen uit volle borst zingende, behoort in vele gezinnen wel een beetje tot het verleden. Zo ziet u maar weer: tijden hebben tijden!

Dat deed mij denken aan die man die zijn vrouw opbelde en vroeg: "Staat de Bokma koud" -waarop zij antwoordde, zeer zeker en er aan toevoegde- en je eten ook. Bedroefd brak hij af.

En een ieder voelt zijn eigen zorgen en het is vaak moeilijk om blij te zijn en moed te hebben. Maar we mogen elkaar wel eens een kaart sturen en bemoedigen. En de woorden van de apostel Jacobus mogen wij nimmer vergeten. Die eeuwen geleden de mensen opriep om niet alleen hoorders maar vooral daders van Gods woord te zijn!

In 1994 - 700.000 werkelozen???

Veel mensen zijn hun geestelijk houvast kwijt. Ze weten het niet meer. Veel is beloofd door de politici waar zij eertijds op stemden. En..... dat ze niet waar konden maken en dat geeft nu eenmaal een grote kater!

Landelijke aktieweek 27 september - 1 oktober:
Handen AF van het verzorgingshuis!

=L O B B =

Duistere tijden zijn in aantocht. Een bang voorgevoel door ons land ontwaken uit de welvaartsdroom en opstaan voor de poort van de jaren dertig, werkeloosheid en inflatie en geen licht aan het einde van de tunnel. Dit is nu eenmaal geen zalvende kanselboodschap. Maar..... het zij zo.!

Septembermaand oftewel de herfstmaand. Op de 16de maakte ik een rondgang door Menaldum.
Het dorp van het "Feintsje fan Menaam".
In dezelfde maand zag je Sara in de stoel zitten in de tuin van lieden uit ons dorp.
Een aantal dagen later einde van de zomertijd op 27 maart volgend jaar begint de zomertijd weer.

De wandelroute.

Deze zal een tijd van zalvende stilte ondergaan.
De banken gaandeze maand weer in de winterberging bij de fam. Haarsma.
En volgend jaar maar eens een massale tocht van dorpsgenoten dat zou geweldig zijn!
Een gedeeltelijke verandering in bepaalde toestanden is wel eens goed.

Van de scheurkalender.

Is't hart van zwaren zorgen krank
En dof en droef 't gemoed
Muziek maakt, met haar zil'vren klank
Spoedig weer alles goed.

Wacht slecht tot morgen,
en uw leed van heden zal moe worden en ter ruste gaan.
Men ziet grote dingen vanuit het dal;
slechts kleine dingen vanaf de top.

Humor is de reddingsboei van het leven.

De tijd is weer in aantocht: De bladeren vallen al weer op het pad bij honderden ter neder. En de ruwe wind rooft blad bij blad en brengt ze nimmer weder. Waar ik aan toevoeg: "Ik ken geen schoner luchten dan waar de herfst mee praat,

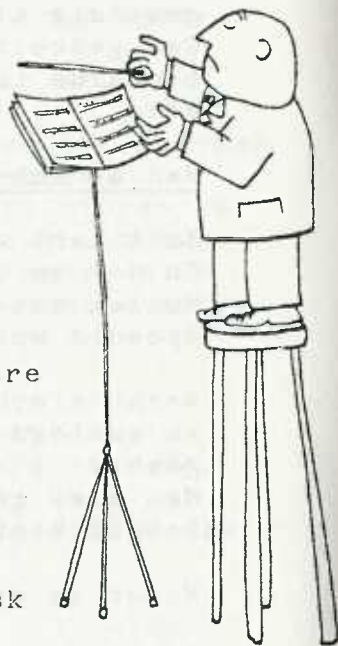
als't zonlicht nederdaalt en dorpen en gehuchten
in goud en kleuren maakt."
De mens verstaat al die tekenen van wat voorbij gaat.
Ze wijzen hem nu eenmaal terug op zichzelf en dan
vooral de oudere mens in zijn herfst-tij.
En met dit schrijven over dit seizoen sluit ik
deze 92 ste bijdrage af.
Van huis tot huis de hartelijke groeten van
de dorpsomroeper.

IT KORPS

Beste dorpsgenoten.

Hier weer eens een berichtje van
het korps. Zoals jullie vast wel
al weten heeft Roelof Bakker het
korps van Koudum gekregen.
Mooi voor hem, minder mooi voor ons.
Nu moesten wij op zoek naar een andere
dirigent en dat viel niet mee.
Toch is er een oplossing gevonden,
eerst wordt Jouke Hoekstra uit
Witmarsum onze nieuwe dirigent voor
een jaar.
Hij is bekend als dirigent van
"Oranje " Bolsward en o.a. het "Frysk
Fanfare" en als muzikleraar van
onze leerlingen.

We hebben nu een andere repetitie-avond n.l. dinsdag.
Dus dorpsgenoten heb je deze avond vrij en houd
je van muziek , KOM ERBIJ !
Want we kunnen wel wat leden gebruiken.
Het is te leren door jong en oud.
En we willen toch allemaal dat het korps blijft
bestaan, of niet??

In oktober komen er leden van het korps langs om het donateursgeld op te halen.
In november staat het festival en een optreden in "Teatskehûs" op het programma.
Daarna zullen we ons klaarstomen voor een concert voor jullie.
In december willen we weer een aktie houden, wat dat gaat worden is nog een verrassing.

Tot ziens

Korps "Eensgezindheid".

In de afgelopen periode heeft de jaarlijkse collecte van de Nederlandse Kankerbestrijding plaats gehad.

De opbrengst was voor:

Tjerkwerd	f. 525,15
Parrega	f. 1004,90
Hieslum	f. 185,20
Greonterp	f. 206,75
Dedgum	f. 242,50

**Zouden wij dan
achterblijven?**

Hartelijk dank aan alle gevers(sters). Uw gift zal goed besteed worden aan projecten op het terrein van de patiëntenbegeleiding, aan wetenschappelijk kankeronderzoek en aan voorlichting.

Speciale dank gaat uit naar onze collectanten voor hun geheel belangeloze inzet voor dit goede doel.
Wij maken u er op attent dat iedereen met vragen of problemen rond preventie, vroege ontdekking of behandeling van kanker, gebruik kan maken van de hulp- en informatielijn van de Nederlandse Kankerbestrijding 06-0226622 (gratis), bereikbaar tijdens kantooruren.
Verder is het voorlichtingscentrum bij de Nieuwe Kerk op de Dam in Amsterdam alle werkdagen 's middags geopend.

Mocht de collectante u niet thuis getroffen hebben,
dan kunt u uw gift alsnog overmaken op giro 26000
t.n.v. de Nederlandse Kankerbestrijding te Amsterdam.

Bonny Poelstra.

ATTENTIE-ATTENTIE!

ROEMENIE ROEPT.

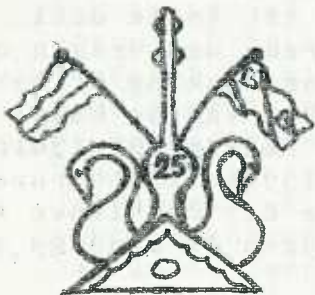
Net als vorig jaar houden wij ook dit jaar weer
een aktie voor Roemenië.
Ook willen wij weer met loten bij u langs komen.
Enkele leden van de werkgroep zijn nu naar Roemenië,
om te kijken waar en wat er precies nodig is.
U krijgt dus nog nader bericht.
Namens de werkgroep Roemenië Roept:

Sytske.

Minsken fan Tsjerkwert en omkriten,
troch jim waarme belangstelling
waard ús 25 jierrich houliksfeest
in ècht feest!

Tige tank!

Jelte en Rixt
Ymswâlde.

AVONDJE UIT?

Playback - Soundmixshow.

Op 13 novimber sil it wer heve!
Alle talinten fan Tsjerkwert wurde op it toaniel
fan 'It Waltahûs' ferwachte.

Der wurdt dan wer striden om de
'Pier Zyslingbokaal'.

We sykje dus entûsjaste kandidaten
sawol jong as âld om der wer in tige
slagge jûn fan te meitsjen.

Graach skriftlik opjaan foar 18 novimber
ber . Fermelde wa't mei docht en wa't
men neidocht en hokker liet.

Opjefte by: J. Volbeda, Ymswâlde 2
R. v. Buren, Sylroede 7
G. Dijkstra, Waltawei 7

Stifting "Doarpshûs It Waltahûs".

AGENDA

- * Gymnastyk fanôf 11 okt. eltse wike moandei fan 14.00 oant 15.15 oere yn 'It Waltahûs'.
- * 20 oktober bazar en ferkeap 'Martha en Maria'
- * 12 nov. Jiergearkomste Doarpsbelang
- * 13 nov. Playback / Soundmixshow

UITNODIGING

Ouder worden

Veel bewegen houdt oudere langer zelfstandig

door: H. Buijsen

In een heldere stijl wordt aangegeven waarom bewegen op oudere leeftijd een noodzaak is.

Voor oudere mensen is bewegen net zo belangrijk als voor jonge mensen, waarschijnlijk zelfs nog belangrijker. Naast een goede en evenwichtige voeding is beweging waarschijnlijk het belangrijkste wat een oudere voor zijn eigen gezondheid kan doen. Uit onderzoek blijkt dat actieven gemiddeld twee jaar langer leven dan niet actieven. Maar wat minstens even belangrijk is: actieven functioneren ook langer zelfstandig en zijn langer onafhankelijk van anderen, bijvoorbeeld van de partner, de kinderen, de gezinsverzorgende of de wijkverpleegkundige. De kwaliteit van hun leven is hoger. Het belang van beweging kan niet voldoende worden benadrukt.

Door te bewegen blijft de conditie op peil.

Door de spieren te belasten blijven ze langer stevig en de gewrichten langer soepel.

Een van de belangrijkste oorzaken van een val op latere leeftijd is 'osteoporose', ontkalking van de botten. Deze wordt veroorzaakt door oestrogeen-tekort (heupbreuken komen daarom bij vrouwen veel vaker voor dan bij mannen), calcium- en vitamine D-tekort én bewegingstekort. Mechanische krachten en zwaartekracht zijn essentieel voor de instandhouding van botmassa. Bedlegerigheid veroorzaakt een bot-verlies van circa 4% bot per maand; bedlegerigheid gedurende een half jaar tengevolge van een dwarslaesie vermindert de botmassa zelfs tot 30-40%. Spierprikkelers stimuleren daarentegen de botaanmaak, waardoor ontkalking kan worden tegengegaan.

Kortom een oudere die beweegt loopt minder kans te vallen. Iemand die zijn gewrichten soepel houdt en door te bewegen zijn conditie en reactievermogen op peil houdt, zal überhaupt niet zo snel vallen omdat hij bij een dreigende val zijn lichaam nog kan 'bijschuren'.

Een ander gegeven is dat op dit moment ongeveer de helft van de Nederlanders sterft aan hart- en vaatziekten. De oorzaken van genoemde ziektes en kwalen weten we nog niet precies, vast staat wel dat bewegingsarmoede voor genoemde aandoeningen een belangrijke risico-factor is. Beweging verbetert de hartfunctie en voorkomt de vorming van gevaarlijke bloedstolsels.

Beweging heeft ook psychologische voordelen. Onderzoek heeft aangetoond dat beweging leidt tot een verhoogd welbevinden, minder angst en minder depressiviteit. Als het lichaam beweegt maakt het chemische stoffen die een positief effect hebben op de stemming. Men voelt zich opgewekter.

Voor een goede conditie moeten vier aspecten worden geoefend: kracht, souplesse, uithoudingsvermogen en coördinatievermogen. Actieve ouderen bewegen vaak voldoende om hun kracht en uithoudingsvermogen op het juiste peil te houden maar verwaarlozen de souplesse en het coördinatievermogen.

Wekelijks bewegen op muziek of yoga is voor de souplesse beter.

Coördinatie-vermogen: Hoe meer verschillende bewegings-activiteiten men op een dag doet, des te beter het coördinatievermogen. Yoga, tennissen, bowlen, volksdansen, zwemmen of gymnastiek zijn erg geschikt om het coördinatie-vermogen te bewaren of te vergroten.

Samenvattend kunnen we zeggen dat een oudere die beweegt over het algemeen langer gezond blijft en -wat even belangrijk is- een leven kan leiden met meer kwaliteit. Een gezond lichaam heeft immers veel voordelen.

10. Uit: „Meer bewegen voor ouderen“.

MEAR BEWEGEN FOAR ALDEREN.

Achte lêzers fan 50 jier en âlder,

Moandei 11 oktober begjint wer ús wyklikse "Mear bewegen foar âlderen". Wy komme alle moandeis byelkoar fan 14.00 oant 15.15 oere yn it Waltahûs. Wy hoopje, dat jo ek ris in pear kear frijbliuwend komme te sjen. It is in nuttich en oangenaam oerke foar elkenien.

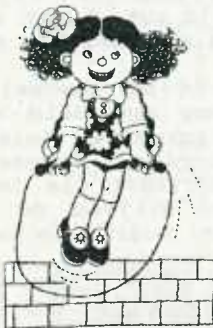
Jo binne nea te jong! Bewege is wichtich foar elkenien fan jong oant âld, tink mar bgl. oan it tsjingean fan botûntkalking.

Jo binne nea te âld! Better let as net begjinne mei bewegen.

Jo binne nea te linich! Linigens besykje wy te behâlden op in noflike wize.

Jo binne nea te stiif! Troch regelmjittich te bewegen wurde jo minder stiif.

Elkenien fan 50 jier en âlder is fan herte wolkom by ús M.B.F.A.; graach oan't sjen!!

It Bestjoer.

'ZE ZIJN DE SCHULD VAN DE GESTEGEN CRIMINALITEIT'

Uit politiestatistiek blijkt dat de criminaliteit in Nederland in het algemeen na 1984 niet of nauwelijks is gestegen. Sommige vormen van diefstal zijn zelfs in aantal teruggelopen. Natuurlijk zeggen deze cijfers niet alles. Het is goed mogelijk dat mensen de laatste jaren minder snel aangifte doen wanneer ze het slachtoffer worden van een misdrijf. Maar de veel gehoorde stelling dat de criminaliteit over de hele linie dramatisch toeneemt, vindt in ieder geval geen steun bij het cijfermateriaal van de politie.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek houdt geen aparte cijfers bij van de betrokkenheid van allochtonen bij misdrijven. Toch blijkt uit een onderzoek naar geregistreerde politiecontacten in

verschillende grote steden, dat allochtone jongeren naar verhouding vaker met de politie in aanraking komen. Zo bleek dat een op de drie Marokkaanse en bijna een kwart van de Turkse en Surinaamse jongens tussen de 12 en 18 jaar, wel eens op het politiebureau beland is in verband met een overtreding of een misdrijf. Het gaat dan meestal om kleine

criminaliteit, zoals winkeldiefstal en vandalisme. Ter vergelijking: tien procent van de autochtone jongens in die steden staat te boek vanwege een politiecontact. De conclusie dat allochtonen dus in het algemeen criminel zijn, is echter voorbarig. Om te beginnen zijn er bepaalde delicten waarbij de daders bijna altijd autochtoon zijn. Zo komt het maar zelden voor dat migranten zich schuldig maken aan milieudelicten of belastingfraude.

Ook zijn er statistische vertekeningen die in het nadeel van allochtonen werken. Want crimineel gedrag komt gemiddeld vaker voor bij stadsbewoners en mensen met lagere inkomens. Juist in die groepen zijn allochtonen sterk vertegenwoordigd. Wanneer je de criminaliteit van Nederlandse jongeren onderzoekt die in een zelfde sociaal-economische situatie verkeren, blijven de verschillen met allochtone leeftijdgenoten bestaan, maar zijn ze wel kleiner.

Ynstjoerd troch : Gemeente Wûnseradiel.

KEATSEN 1993.

Eltse tiisdeitejûn ha de keatsers(sters) fan't simmer wer tsjin de lytse bal oanslein. Der wiene sa'n 20 bern, 8 froulju, 16 tuskenmaat en 12 grutten. Oan 'e ein fan de rit lei der wer gâns earemetaal foar de priiswinners klear. Der is tige sportyf keatst; it taalgebrûk paste gauris net yn tsjerke, mar dêrom keatse wy ek op tiisdei. Takomm' jier hoopje wy begjin maaie wer útein te setten mei eltsenien dy't op 1 maaie 1994 10 jier is. De útslach bij de bern:

1. Tonny Witteveen	68 pnt.
2. Tineke Schukken	66 pnt.
3. Maria de Boer	65 pnt.
4. Jelmer de Boer	65 pnt.
5. Lisette Kootstra	64 pnt.
6. Rianne Falkena	61 pnt.
7. Welmoed Schakel	60 pnt.
8. Ids Walsma	58 pnt.
9. Douwe Wijngaarden	57 pnt.
10. Lybrich Schakel	57 pnt.

De froulju hawwe tige fûleindich keatst en in protte leard. Se fertsjinje dat der in pear mear leden komme yn 1994!!!!

De útslach:

1. Lutske Schakel	72 pnt.
2. Thea Zijssling	59 pnt.
3. Toos Buma	58 pnt.

De "tuskenmaat" en de "grutten" keatsten gauris troch-in-oar. Foar har wiene der ek tsien prizen. De útslach:

1. Tjeerd U. Haarsma	76 pnt.
2. Adam Poelstra	75 pnt.
3. Jelle Brandsma	74 pnt.
4. Marco Burghgraef	67 pnt.
5. Gooitsen Brandsma	64 pnt.
6. Minke de Boer	61 pnt.
7. Alex Draaisma	60 pnt.
8. Anke Witteveen	58 pnt.
9. Rikst N. Schakel	58 pnt.
10. Durk Walsma	58 pnt.

EEN BOPPESLACH

J.D.

Startmiddag club, kindernevendienst.

Zaterdag 25 september hadden we startmiddag van club. Waar we naar toe gingen was een verrassing, later zagen we het, we zouden een vossejacht/speurtocht doen in Hindeloopen.

We moesten ook allemaal dingen doen zoals: blikken gooien, planken van een brug tellen en nog veel meer. Het "vossen" zoeken was ook heel moeilijk. Want doordat het zo regende hadden alle vossen een regenjas aan en met zo'n capuchon kan je bijna niemand herkennen.

Mijn buurvrouw had er ook nog een brilletje bij dus dachten wij eerst dat het één uit Hindeloopen was maar toen wij het vroegen, zag ik dat het mijn buurvrouw was.

Later kregen we nog patat daarna gingen we naar huis. Het was heel leuk jammer dat het zo regende. Alle leiders en vossen hartelijk bedankt voor het meewerken van de startmiddag!

Minke.

JEUGDCLUB.

Met de kinderen van de club werken we ook wel eens met lapjes stof en garen. Nu is vooral stof aardig prijzig. Daarom willen we graag een oproepje aan u doen.

Hebt u nog lapjes stof, garen, e.d. over en u wilt het wegdoen, dan zouden wij dit op club best kunnen gebruiken.

Bij voorbaat willen we u alvast danken.

vr. gr. de clubleiding.

Jeugd

Startmiddag.

Zaterdag 25 september hadden we startmiddag van club en kindernevendienst.

We gingen naar Hindelopen toe.

We zouden speurtocht en vossenjacht doen.

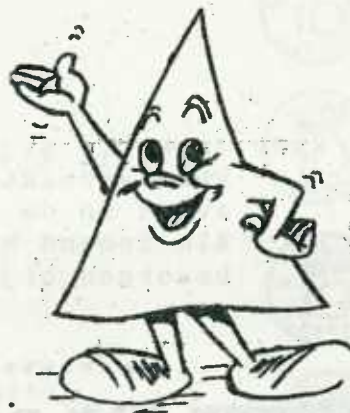
We hadden er niet zo mooi weer bij.

We moesten er ongeveer half 2

zijn en zouden ongeveer 5 uur weer thuis zijn.

We waren helemaal nat toen we weer thuis kwamen.

Er waren ook ongeveer 6 vossen. Toen kregen we nog patat. En gingen we naar huis en het was erg leuk.

Ruth.

P.S. Alle leiders en vossen hartelijk bedankt voor de vrijwillige meewerking.

Terug van weggeweest.

Hallo, ik ben weer terug in Tjerkwerd vanuit Makkum, waar ik $5\frac{1}{2}$ jaar heb gewoond.

Sinds januari zijn Rinnie en ik gaan samenwonen.

Wij zijn op de boerderij gekomen en Rinnie zijn ouders wonen nu in het huis op de Oude Dijk.

Op 8 oktober zijn wij inmiddels getrouwd.

Groeten van Rinnie en Richtje
en de ouders van Rinnie.

P.S. Rinke is zijn spijkerjas (merk News)
kwijtgeraakt op het dorpsfeest de zaterdag-
avond in de tent.
Als iemand hem heeft meegenomen graag terug-
bezorgen bij van Panhuysweg 6.

ERICHTEN VAN DORPSBELANG TJERKWERD E.O.

De jaarlijkse ledenavond zal worden gehouden op
vrijdag 12 november om 20.00 uur in het Waltahuis.
Onze gast voor deze avond is dhr. D. Miedema.
Hij zal ons aan de hand van dia's, het een en ander
vertellen over zijn werkzaamheden bij het vogel-
asiel de Fûgelhelling te Ureterp.

We hopen dat iedereen komt en dat het een gezellige
avond wordt.

Het bestuur Dorpsbelang Tjerkwerd e.o.

BYDRAGEN

Bijdragen binne kommen fan:

- * Frou Speerstra-Hylkema, it Hearrenfean
- * J. Twijnstra, Ymswâlde
- * P. Kroneman, Nijmegen
- * R. van Buren, Sylroede
- * F. Ettema, Dedzjum
- * Gemeente Wûnseradiel !
- * J. Postma, Ymswâlde
- * Frou S. van Dyk-Plesman, Amsterdam
- * H. Huitema, Sylroede
- * D. Poelstra, Dedzjum
- * Frou B. Kuipers, Singel
- * S. Miedema, Ymswâlde
- * K. Stel, Tsjerkestrjitte

Tige tank!

PJUTTEHONK-INFO:

"It Pjuttehonk" is de peuterspeelzaal van de gezamenlijke dorpen Tjerkwerd-Dedgum-Parrega-Hieslum. De meesten zullen dit waarschijnlijk wel weten, maar voor de nieuwe dorpsbewoners of als opfrissertje hier nog even wat informatie.

Peuters tussen 2 en 4 jaar kunnen hier terecht voor spel, knutselwerkjes, verhalen, etc..

Dit gebeurt in groepsverband van max. 12 kinderen met 1 juf en 1 hulpouder.

=

=

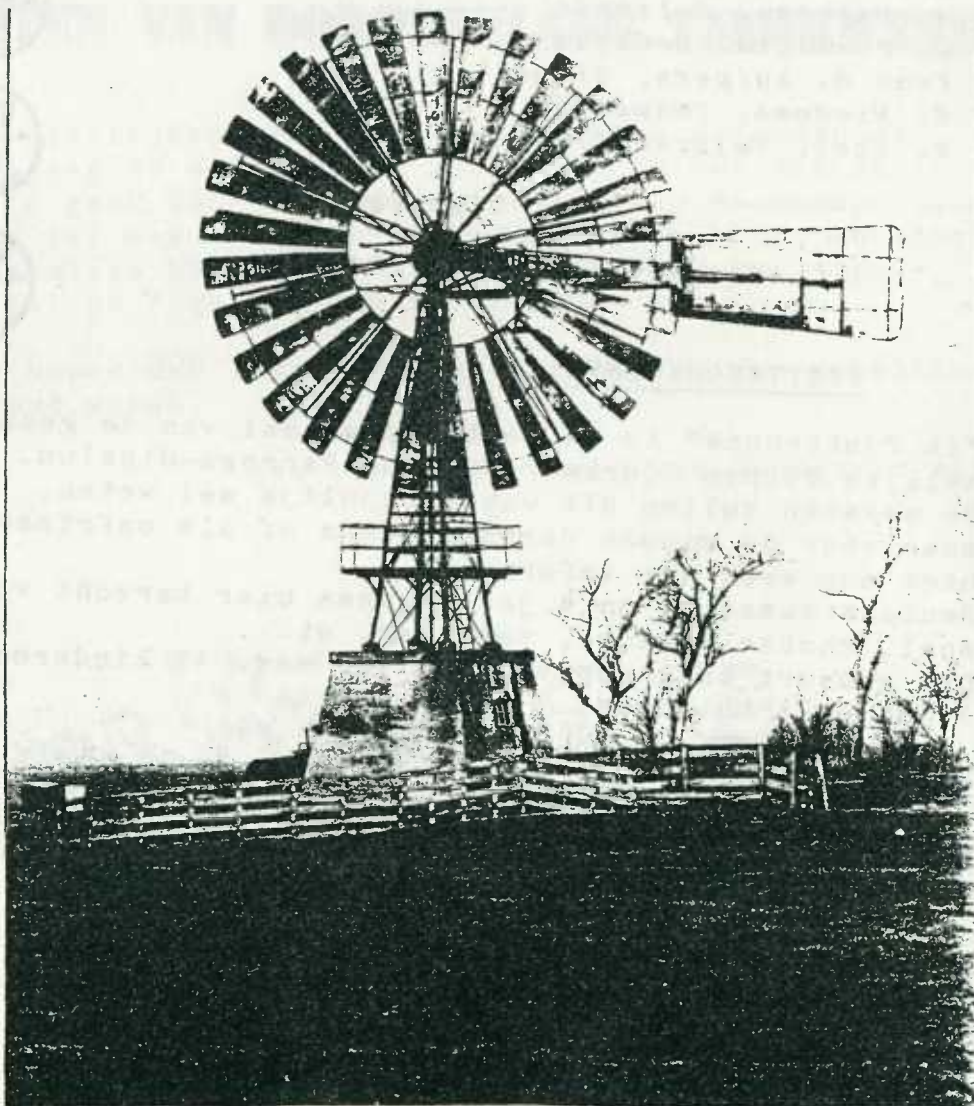

=

Nog wat zakelijke info:

dag : dinsdag- en/of donderdagmorgen
plaats : bovenzaal van 'It Waltahûs'
tijd : kind brengen tussen 8.45 en 9.00 uur
kind halen tussen 11.00 en 11.15 uur
kosten : f. 10,-- inschrijfgeld
f. 17,50 voor 1 morgen per week,
per maand
f. 30,-- voor 2 morgens per week,
per maand.

Voor meer informatie of het opgeven van je kind
kun je terecht bij juf Rixt Speerstra,
Eemswouderlaan 10, Tjerkwerd. Tel. 05157-2635

Huidige toestand van de windmotor bij Jousterp

BYLANS DE TREKFEART

BYDRAGEN OER MINSKEN EN DINGEN FAN TSJERKWERT EN OMKRITEN

TROCH GERBEN WLJNJA

YNVENTARISAASJE FAN DE SAMLING POLDERARGIVEN UT IT MARNELÂN

Okkerdeis krigen wy te hearen dat der by it wetterskip 'It Marnelân' in nijsgjirrich boek te keap wie. It soe gean oer de skiednis fan sa'n fyftich bemeallingswetterskippen, partikuliere polders en dykwetterskippen dy't der ea west hawwe yn it gebiet fan it hjoeddeiske wetterskip 'It Marnelân'. Dat is dan tagelyk ek it moaie fan de ynventarisaasje: de skriuwer Harry de Raad hat him gelokkich net beheind ta in toarre opsomming fan alle argyfstikken dy't nei in opskinningsoperaasje by it kantoar fan 'It Marnelân' opslein binne. Fan elk polderke, hoe lyts dy ek west hat, is in histoarysk oersjoch makke, it grûngebiet en de wetterskipswurken binne oanjûn, it argyf is beskreaun en dêrnei folgje per ûnderwerp de argyfstikken dy't bewarre bleaun binne, foarsjoen fan in nûmer sadat it sneupers wol hiel maklik makke wurdt om ynformaasje op te djipjen.

In foarbyld

Stel, jo wolle mear te witten komme oer it wetterskip 'Ritseburen'. De ynhâldsopjefte jout oan dat de ynformaasje te finen is fanôf side 242. De ynliding fertelt dat it wetterskip sa'n 415 ha grut wie en dat it yn 1923 útwreide is ta sa'n 449 ha. Ek wurde de wurken beskreaun dy't by it wetterskip yn ûnderhâld binne saas de meallerijen, tochtsleatten, pompen, dûkers, dammen ensfh. It histoarysk oersjoch jout gâns wichtige saken wer. Wy neame: it jier fan oprjochting: 1917 y.f.m. in reorganisaasje fan it wetterskipsbesteln it gebiet fan de eardere Makkumer- en Parregeaster marren. Ien fan de nij oprjochte wetterskippen wie 'Ritseburen' dus. Foarhinne bestie it gebiet út de partikuliere polders Ritseburen, Jousterp en Angterp. Spitich is it dat allinne it argyf fan de âlde Ritsebuursterpolder bewarre bleaun is. It wurdt dus dreech om oer it ferline fan de Josterper- en Angterperpolder fan foar 1917 mear oan'e weet te kommen. Der wurdt skreaun dat trije wynwettermûnen foar de bemealling soargen: Bonjeterp hie in spinnekopmole, Jousterp in muonts, wylst de Angterperpolder yn'e Monebuursterpoel fan eartiids in eigen bemealling hie. It wetterskip naam de besteande mûnen oer dy't yn 1923 en 1924 wike moasten foar fjouwer wynmo-

toaren. Yn 1961 waarden de twa grutste wynmotoaren, dy fan Bonjeterp en Jousterp, fan in disel-hulpbemealling foarsjoen. De lytsere wynmotoaren moasten yn 1966 it fjild romje foar in elektrysk gemaal. De wynmotor fan Bonjeterp waard yn 1970 omboud ta diselgemaal. Sûnt 1 maart 1976 bestiet it wetterskip 'Ritseburen', as gefolch fan it stribjen nei konsintraasje fan boezemwetterskippen net mear. It nij oprjochte wetterskip 'It Marnelân' hat de rjochten, plichten, besittingen en skulden oernaam.

Ta beslút fan de ynlieding wurdt sein dat it argyf earst 68 sentimeter grut wie en dat nei it opskjinjen noch 26,5 sentimeter oer is. Nei in kaart fan it gebiet wurde de oerbleaune stikken allegear neamd: 'Stukken van algemene aard' (notulen en sa), 'Stukken betreffende afzonderlijke onderwerpen' (bygelyks in bysûnder reglemint, it plan ta oprjochting en stikken oer de opheffing, jildsaken, personiel, plysjeferoarding, de bemealling, wettergongen, wetterkearingen en diken).

Oan 'e ein fan dizze ynventarisaasje is in moaie foto opnommen fan de hjoeddeiske tastân fan de wynmotor by Jousterp.

Wichtich boekwurk

It sil jo as lêzer dúdlik wêze dat mei it ferskinen fan dizze ynventarisaasje in wichtich stik skiednis fan ús wetterskipsgea beskreaun is en dat sneupers, op syk nei nijsgjirrich histoarysk nijs, paadwiis makke binne yn in doalhôf fan 1490 stikken dy't allerhande boeken, regleminten, kontrakten, lizzers ensfh. omfiemje. Hja kinne no mar oan 'e slach en wa wit ferskynt der sadwaande ek noch wer ris wat út de âlde argiven yn ús doarpskrante.

It mûnkse boek telt 339 siden, paperback-útjefte mei in formaat van 24 x 16,5 sentimeter, ta yllustraasje binne der 18 foto's, 17 oerdrukken fan argyfstikken en 44 kaarten opnommen, wylst in namme-yndeks achter yn it boek it opsykjen al hiel maklik makket.

De titel fan it boek is: "Boezemwaterschappen en polders in Westergo. Verzamelinventaris van de gedeponeerde archieven van het waterschap 'It Marnelân' 1753-1987." It boek is suver fergees. Foar tsien gûne krije jo in skat oan ynformaasje yn 'e hûs. De útjefte kaam dan ek ta stân mei finansjele help fan de provinsje Fryslân, it Anjerfûns en de gemeenten Boalsert, Harns en Nijefurd. Wy misten Wûnseradiel yn dit rychje! It boek kin ophelle wurde yn Boalsert by it Wetterskipshûs. Benammen om't it ek sa'n lêser en goed illustrearre boek wurden is, sille jo der gjin spyt fan krije!

DE ZOMER VAN 1943.....

In de zomer van 1943, dus nu precies 50 jaar geleden, gingen mijn broer Jan en mijn zusje Marianne en ik in de grote vakantie naar boeren in Friesland om een beetje "bij te eten".

De voedselsituatie in het bezette Nederland was in de grote steden al behoorlijk slecht. Vandaar dat, ik geloof een kerkelijke organisatie, deze vakanties voor stadskinderen organiseerde.

Van de reis herinner ik me helemaal niets meer.

Die moet gemaakt zijn met de trein en de boot van Enkhuizen naar Stavoren. Wat ik me nog levendig herinner is dat we werden afgehaald met een licht vierwielig karretje met een zwart Fries paard ervoor. Een boer met een pet op verwelkomde ons en ik wist instictief, dat hij mijn gastheer was. Marianne en Jan verdwenen naar Dedgum en Parrega.

Mijn gastheer heette Reitsma en woonde in Tjerkwerd, met vrouw en twee zonen, Jan en Eelke.

De boerderij lag aan het eind van het dorp in een bocht van de weg, daar waar de wegwijzer naar Blauwhuis en Dedgum staat.

Het was een traditionele Friese boerderij met een "ûleboerd" en de hooiberg binnen in de schuur.

Aan de achterkant was de koeienstal, met de koeien met de koppen naar de muur en onder de staarten de lage greppel, waarin de mest geveegd werd en vandaar door een gat in de muur verdween in de gierput buiten op het erf.

Het huis bereikte je via een bruggetje over het water-tje dat langs het hele dorp liep en daarin dreven grote tanks om het moerasgas op te vangen waarop gekookt werd. Even verder was een brede dam waarover de hooiwagens naar de schuur konden rijden.

De smaak van het water vond ik afschuwelijk. Er waren twee putten en het water had een sterke ijzersmaak en was lichtbruin van kleur.

Men huisde uitsluitend in de keuken gedurende de week, die bereikt kon worden door een klein deurtje wat in de schuur uitkwam. Maar zondags na de kerk, kwam iedereen voor het koffiedrinken in de mooie kamer.

Daar stond ook het harmonium waarop vrouw Reitsma niet onverdienstelijk speelde en me een aantal Friese liedjes heeft geleerd. Wat ik me nog goed herinner is het verhaal van kleine Jan die alleen uit vissen ging en jammerlijk verdronk. "En zijn moeder vond de klompjes met de wormen er nog in". Later in Holland heb ik voor ooms en tantes dit droeve lied nog vaak ten gehore gebracht.

De eerste gang was naar de slachter, zijn naam weet ik helaas niet meer. Maar het was een echte, met vóór een winkel en achter de slachtplaats. Daar werd ik gewogen op de bascule en dat gebeurde zo elke week. Wat een vreugde toen ik aan het eind van de vakantie vijf of zes pond was aangekomen. Ik kijk daar nu een beetje anders tegenaan!

Het dorp bestond uit een lange straat met aan één kant huizen en een paar winkels. Er was een soort drogisterij, die(zonder bon) zelfs in het laatste oorlogsjaar nog griotten verkocht.

Langs de straat liep een smalle vaart en over een geel ophaalbruggetje, kwam je op de weg, die uiteindelijk naar Bolsward voerde. Een eindeloos eind als je het moest lopen. Toch heb ik dat vaak gedaan, want in het dorp was niet veel te beleven en Bolsward had een paar winkels en er was een uitgeverij met een boekhandel. Ik geloof dat het daar Fluwelen Singel heette en onze latere schoolagenda's kwamen er vandaan.

Voorbij de afslag naar de brug liep de weg een beetje naar beneden en daar woonde de kruidenier Sietsma. Daar moest ik af en toe boodschappen doen en 's morgens haalde ik brood bij de bakker. Maar het zware roggebrood wat voor ontbijt gegeten werd, werd kennelijk thuis gebakken.

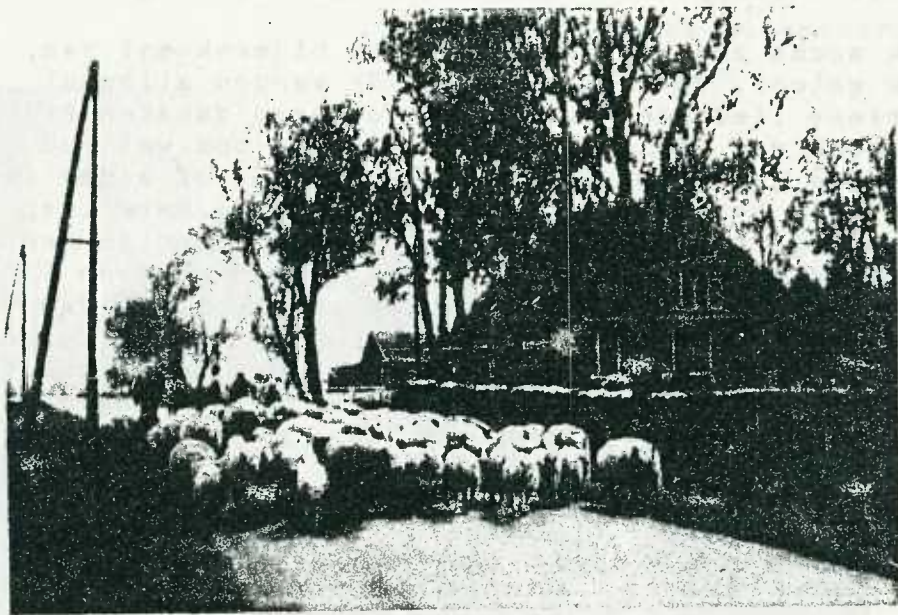
Het menu had heel weinig variatie; 's morgens roggebrood met spek, dan om elf uur koffie met koek en om twaalf uur gekookt schapevlees met aardappelen en spercibonen. Als toetje een schep havermost of gortepap.

Ik kan me niet herinneren ooit een andere groente te hebben gegeten dan die sperciebonen. En 's avonds was er brood met schapenkaas.

De boerenzoontjes waren niet al te aardig en op een keer hadden ze wel twintig spinnen in mijn bed gestopt. Die waren niet moeilijk te vinden daar.

Toen er gehooïd werd mochten we meerijden boven op de wagen en helpen het hooi naar binnen te brengen. Ze verbouwden ook tarwe en na het oogsten zocht ik dagenlang het veld af naar de gevallen aren en toen ik terug naar huis ging had ik twee kilo tarwe. Van het overvloedige spek dat ik 's morgens op mijn boterham kreeg heb ik nog eens een paar plakjes in een vetvrij papiertje in een envelop naar huis gestuurd.

Of we de volgende vakantie weer naar Friesland zijn gegaan weet ik niet meer. Maar in het begin van de hongerwinter besloot mijn vader met de hele familie naar Friesland te trekken. Ik kwam niet meer bij de Reitsma's terecht maar even verder op bij een visser en zijn vrouw die op een woonschuit in het kanaal woonden.

Achter de boerderij van Reitsma was nog een stukje land en erlangs liep de "oude dijk", misschien eens de oude weg naar Dedgum, maar nu een overgroeid karrespoor. Het ging nergens naar toe en eindigde in een stuk hoog land, misschien een oude terp.

De groenteboer van het dorp liet daar zijn paard grazen en al gauw waren het paard en ik grote vrienden en Sjerp, de groenteman vond het goed dat ik op hem rondreed en samen met de hond van de mensen waar ik woonde circusje speelde met de hond en het paard, waarbij de bonloze griotten me goed van pas kwamen. Beide dieren waren er dol op en deden alles wat ik van ze vroeg.

We gingen, weer met paard en wagen, ook eens een dagje naar Oranjewoud. Daar was een speeltuin en iedereen had me daar gouden bergen van beloofd. Ik weet niet goed wat ik me ervan had voorgesteld, maar het was een teleurstelling. Een eindeloze tocht en ter plaatse een paar schommels en wippen in een bosachtige omgeving.

Ik mocht een keer mee naar een bijeenkomst van, ik geloof, de Fryske Krite. Er werden allemaal friese liederen gezongen en ouderen dansten bij de muziek van een viool, maar dat kan ook wel een andere keer geweest zijn. Er was één of ander festijn in het dorp en achter of voor de kerk liep de jeugd van Tjerkwerd hand in hand rond in een kring zingende van: Rosa, rozen op je hoed en even later van Rosa jij moet zoenen, zoenen jawel. En dan kozen de jongens een meisje, zoenden eens en dan begon het spul opnieuw. Ik vond het weinig interessant, temeer daar niemand mijn dertienjarige wangen wilde zoenen.

Heerlijk was het op het ijs die winter. Op de slootjes achter de kerk. Vele echte Friezen nog met de schaatsen aangebonden over de sokken. Iemand had een lange stok met een knop er aan een soort vlaggestok en daar hield je je dan aan vast met een heleboel anderen.

Ik herinner me een zondag toen ik zolang op het ijs was gebleven dat de zon al bloedrood onder ging en het al bijna donker was toen ik op huis aan-ging. Een avond waarvan ik de sfeer nog kan navoelen.

In het voorjaar ging men kievitseieren zoeken met de polsstok, die ik bijna niet hanteren kon, zodat ik vele malen in de sloot terecht ben gekomen. Van de kievitseieren heb ik er nooit één geproefd, ik denk dat ze allemaal verkocht werden.

Ik ben later nog wel eens in Tjerkwerd geweest, dat is misschien tien jaar geleden en ik vond toen dat er in het dorp niet zoveel veranderd was.

Ik weet niet of het nu nog zo is, want de wereld verandert heel snel.

Anneke Sikkema-Langenberg.

BOARGERLIKE STAN

Dankbaar en blij zijn wij met de geboorte van onze
zoon en broertje

*

Piet en Binie
van Zuiden - Haarsma
Cor
Thomas

Peter

4 oktober 1993

van Panhuysweg 3
8765 LH Tjerkwerd

- * Op 10 septimber binne Thomas Burghgraef fan Jous-
terp en Hotske Haagsma trouw.
Sy wenje ûnder Eksmoarre.
- * Ek trouw binne Rinke Hiemstra en Richtje Boersma.
Dit feest wie op 8 oktober en sy wenje oan 'e
Fan Panhuyswei.
- * Op Ymswâlde 10 wennet ús redaksjelid Richtsje
Speerstra mei har man Jelte.
4 oktober wiene sy 25 jier trouw. Sy fierden
dat op 3 oktober.

25 jaar

Lokwinske allegearre.

- *Sels by in botsing giet Jeanet V. selektyf te wurk. Har Golf makke in Rolls Roys nammentlik wat lytser.
- *Boppe de doar fan it jeugdhonk yn it parkje stiet te lêzen: Geen gezuer aan de deur! By de fraach oft der miskien ek in skriuwflater yn stie, antwurde ien fan 'e trouwe stamgasten: Ja, gezuer moat mei in s....
We sille it mar op de drank skowe.
- *Stel en Steur ha elts in $\frac{1}{2}$ kip-trip.
- *Bertus en Nelly slane gjin Blauhústermerke oer.
Op 'e weromreis waarden se de lêste kear efterfolge troch it gesach. Op eigen hiem waarden se maand te stopjen.
Nelly krige de opmerking: In goede saak dat jo jo heit thúsbringe.....
Net mear sa toanber west blykber.
- *Jeh. D. rekke nochal wat ark kwyt oan in ûnearlike passant. Sels tenei de wacht hâlde past in boer net sa, dat hy hat it tasicht út hannen jûn.
Op in boerd stiet dúdlik foar dieve-eagen te lêzen: "God ziet alles!"
- *In ferkearshobbel yn de dyk by Arkum ûntkoppele in oanhangeintsje fan in auto. Dit levere Sicco P. in nij stek op.
- *De Meinsma 's ha in privé-ferkearshobbel oanbrocht. De wet seit hjiroer yn art. 93 fan it "Wetboek van strafrecht" :
"Scha berokkend ten gevolge van een particulier aangelegde verkeersremmende maatregel, is ten alle tijde te verhalen op de persoon die de aanleg van de verkeersremmende maatregel heeft gerealiseerd."
Wisten jo dat, Meinsma?

*Doarpsgenoaten fan 50 jier en âlder kinne by Lutske terjochte foar in wykliks oerke gymnastyk. Wat let jim Jan D., Geartsje P. en Y en G. ?

*De Van Burens kamen op harren fakânsje yn Denemarken de De Groten tsjin èn De Speerstra's blykten op in drokke autodyk yn Frankryk efter de Schukkens oan te riden. Wat is de wrâld somtiden lyts!

*De Harkema's hierden fan't simmer in riante kamper; se woene it net minder ha as thús. $\frac{3}{4}$ de reis ûntdutsen se dat it sechje "oeral thús, mar thús it bêste" ek foar harren jilde. Se wiene har berie yn'e bûse: nei hûs!

*Kinne as hûn en kat', dat waard werris dúdlik doe't kat Schukken in lyts ûnskuldich trillerich hûntsje, dat by Rudy H. op 'e earm siet, nei de strôt fleach. It hûntsje kaam mei de skrik frij, mar it baaske kaam der nèt sûnder kleanskuorren ôf.

*kopy en snypsnaren foar 13 desimber ynleverje.

